

Gustav Le Bon in njegovi »Psihološki zakoni razvoja narodov«, 64. Kronika Mariborskega učiteljskega okraja, društva, 65. Šolstvo v Italiji, 66. Šolski odri, 67. Delovanje učiteljskih društev in potek zborovanj, 68. Šolstvo v obmejnih krajih, 69. O nervoznosti, 70. Uvod v narodno gospodarstvo, 71. Razvoj Anovške šole, 72. Uporabne naloge v računstvu na vseh stopnjah, 73. Vzgoja značaja, 74. Pirquetov sistem prehrane, 75. Moralno dobro in zlo, 76. Marija Monte Sori, 77. Svetovni mir in vzgoja, 78. Zgodovina Radeč, 79. Pouk risanja, 80. O čebelarstvu, 81. Teharski plemiči, 82. Zavarovanje učiteljstva za slučaj smrti in bolezni, 83. Kako se nam otežkočuje šolsko in izvenšolsko delovanje, 84. Ocenjevanje učiteljstva, 85. Želudac ideja vodilja, 86. Moderni učni načrti risanja v osnovni šoli, 87. Analiza človeških zmot, 88. Zmote s posebnim ozirom na evidenčno teorijo, 89. O naših močeh in vzgoji, 90. Učiteljsko pitanje.

Predavali so sledeči tovariši in tovarišice: 1. Levstikova, 2. Razinger, 3. Lenarčič, 4. Lajovic, 5. Kramar, 6. Hladnik, 7. Skala, 8. Hribernikova, 9. Lazar, 10. Sotler, 11. C. Petrovec, 12. Flere, 13. Mlačnik, 14. Košir, 15. Jakopec, 16. Engelmannova, 17. Humek, 18. Dominko, 19. Rožmanova, 20. Hergout, 21. dr. Vrečko (zdravnik), 22. Schaup, 23. Zdolškova, 24. Knaflič, 25. Kafol (okr. ekonom), 26. Schechel, 27. Poljančeva, 28. Roš, 29. Črnež, 30. Rogovič, 31. Porekar, 32. Štupčeva, 33. Poznejeva, 34. Baukart, 35. Čulka, 36. (živinozdravnik iz Ljutomer), 37. Debeljak, 38. Rojc, 39. Ažmanova, 40. Šegula, 41. Riglar, 42. Lukežič, 43. Kosi, 44. Šetina, 45. Ivanetič, 46. Šega, 47. Hude, 48. dr. Veber (univerz. prof.), 49. Grögl, 50. Šumer, 51. Lah (inž.), 52. Petrovič, 53. Visočnik, 54. Krajnik, 55. Epihova, 56. Košin, 57. Spreitz, 58. Godčeva, 59. Berce, 60. Bezljajeva, 61. Zotter, 62. Jurko, 63. Peternel, 64. Sollar, 65. Lešnik, 66. Tiran, 67. Vidic, 68. Martinc, 69. Jurančič, 70. Šterk, 71. Jančič, 72. Vadal, 73. Gosak, 74. Fr. Škulj, 75. VI. Požar, 76. Stegovec, 77. Anzulovič, 78. Al. Novak, 79. Polšak, 80. Repič.

Statistična slika je sledeča: 33 društvenih učiteljskih enot je priredilo 94 različnih predavanj, pri katerih je nastopilo 80 predavateljev, od teh 75 izmed organiziranega članstva in 5 vzetih izven organizacije.*

Ker običajnih poročil o pokrajinski in državni skupščini nisem vstel med predavanja, je razvidno, da izmed 32 okrajnih učiteljskih društev 3 društva niso gojila predavanja, dvojce društev jih je gojilo po krožkih, vstel sem pa med učiteljske društvene enote tudi Društvo učitelj v Ljubljani in Mariboru, ker sem od obeh društev prejel tudi poročila za »Učit. Tov.«, dasi nista direktno včlanjeni.

Število predavanj je primeroma zelo nizko. Če računamo na 36 društvenih enot na leto najmanj 170 zborovanj, tedaj število predavanj (t. j. 94), ni doseglo

* Morda so kakšni podatki izpuščeni, ker nisem prejel poročil od društvenih poročevalcev in tudi ponovne kontrole po izpisovanju nisem utegnil napraviti. Op. pis.

nih pedagogov, bili bi danes že gotovo v tem oziru na drugem stališču, nego smo sedaj. Sicer vidimo v Foersterju, Nedvedu in Gerbiču muzikalne pedagoge, ki so tudi obračali svojo pozornost ljudskošolski pevski didaktiki, vendar so to posamezne prikazni, brez organske zveze z istodobnim šolstvom, kar leži tudi v dejstvu, da so bili z ljudskim šolstvom le v posrednem stiku. Torej tudi njih delovanje ni moglo roditi trajnega uspeha. Domača pedagoška zgodovina nas torej uči, da nam je treba predvsem stremeti po enotnem ustroju pevskega pouka, kakor smo ga našli že v drugih državah. Le na tej podlagi bomo napredovali. Edinstvenost pouka je torej naša reformna zahteva in se naj raztegne na vse šolske kategorije v območju cele države.

To vprašanje pa ostane sekundarnega pomena, dokler se mu ne ustvarijo primerni pogoji za uresničenje. In to je učni čas. Našemu predmetu je na osnovnih in meščanskih šolah odmerjena le ena tedenska učna ura. Druge države, katere smo navajali kot zgled, imajo v tem oziru uvedeni dve tedenski učni uri in to posebno na srednji in višji stopnji. Ustvariti moramo torej tudi pri nas predpo-

niti števila zborovanj in smo še daleč od našega cilja, da bi društvena zborovanja nadomestila redne počitniške socialno-izobraževalne tečaje. Število predavanj je torej treba pri društvih kvantitativno dvigniti!

Zal, da mi ni na razpolago število navzočih članov pri posameznih predavanjih, da bi s tem dobil sliko celotne in povprečne udeležbe pri predavanjih in gibanje mase. Vsekakor bodo društveni poročevalci morali v tekoči seziji omogočiti tudi ta pregled s tem: da bodo poročali, koliko je bilo udeležencev pri posameznih zborovanjih.

Število predavateljev se omejuje na 75 članov in 5 nečlanov, kar je vsekakor zelo majhno število pri 2500 članih organizacije. Mnogo jih je med člani, ki so se poglabili v ta ali oni znanstveni del ter ga obvladajo; s tem, da ne razširjajo svojih pridobitev v stanovskih vrstah, ki so ga položili v svoj študij. Oni le okoristijo sebe, ne da bi — več kot s svojo osebnostjo — skušali okoristiti z dobrimi znanja celoto. — In tudi nečlanov se ni kot predavateljev principijelno ogibati ter se jih je prav pridno posluževati, da čimvišje dvignemo, izpopolnimo in razširimo naš celokupni nvô. Z nečlani, predavatelji - strokovnjaki pridemo lahko do sistematike predavanj in do delovanja po vsaj delnem načrtu. Neobhodna potreba bo v tem oziru nekaka evidenca predavateljev in polj, ki jih obdelujejo. Predvsem pa je dvigniti število predavateljev tudi v lastnih vrstah.

Prihajam k najkočljivejši točki ocene lanskega delovanja, k pogledu predavanj v kvalitativnem oziru.

Že v začetku se iz gorenjih tem razvidi, da so društva gojila predavanja brez vsake sistematike, kar jim je ravno prišlo pod roko. V tem oziru bi si upal konstatirati, da nam manjka enotnega vodstva, ki bi usmerjalo tozadevno naše kulturno stremenje in delovanje, ki bi izdelalo izobraževalen načrt ter bi angažiralo ljudi, ki bi ga sistematično izvajali v ciklusih po vseh društvih. V to svrhu se je tudi osnoval poseben kulturno-pedagoški odsek, ki naj bi vršil to nalogo v področju našega Pov. UJU.

Naslovi predavanj nam kažejo, da mnogo predavanj ni stalo vzporedno z višino časa. Ne zamerjamo praktične pedagogike, toda upal bi si trditi, da bomo na pravi poti, če posvetimo večjo pozornost in se odločimo bolj za gojitev splošnih socialno-izobraževalnih vprašanj ter uvažujemo tudi racionalno dviganje celote z ozirom na moderne smeri splošne izobrazbe, kakor tudi da damo razpravam teoretične pedagogike prednost pred praktično pedagogiko. S tem bomo napravili pri vzgoji naše celote korak naprej. Prepustimo razprave praktične pedagogike lokalnim in okrajnim učiteljskim konferencam in glejmo, da jih razširimo, pomnožimo in pospešimo tam. Tudi bi se skoro upal trditi, da smo se preveč zabavili samo v strokovna vprašanja ter preveč preziramo enotno orientacijo v splošnih javnih vprašanjih, kar nam ravno tlači našo socialno pozicijo navzdol in nam ne da onega uvaževanja, ki bi ga po svoji strokovni točnosti zaslužili.

Vsi, ki ste dobre volje, naj bi osredotočili svoje delovanje v kulturno-pe-

goje, ki so potrebni za uresničenje stremljenj po reformi pouka v umetniškem smislu. Vsa metodiška razmišljanja so dotlej le problematiške vrednosti, ker gradimo na nezadostni podlagi. Pomislimo edino to: Pri modernem pevskem pouku naj se zraven sistematičnih vaj v razvijanju muzikalnega sluha še goji vaje v odgojo ritmiškega čuta, razen tega se naj negujejo vaje v jasni izgovorjavi in vokalizaciji, v dihanju, muzikalni diktat i. dr., in to vse v eni tedenski učni uri. Koliko časa pa preostane potem za pevanje pesni? Kdaj naj učitelj razreduje in določuje glasovni obseg učencev? Potreba uvedbe druge tedenske učne ure je torej utemeljena iz razlogov izboljšanja metodiškega postopanja pri našem predmetu. Podrejenega pomena je sedaj vprašanje, v kateri obliki se pridobi druga učna ura, ali kot obvezna ali pa kot neobvezna. Ako bi se tej zahtevi po povišanju števila obveznih tedenskih učnih ur postavljale nasproti nepremagljive ovire, potem bi bilo nasvetovati kompromisno pot z uvedbo neobvezne druge pevske učne ure. Učitelju, ki je v stanu vzbujati v učencih zanimanje za stvar, bodo služile tudi neobvezne učne ure v isti meri, kakor pa obvezne. V takih urah naj bi se

dagoškem odseku pov. UJU, ki ga predvideva nov poslovnik za odseke in naj se oprimejo idej o naši duhovni organizaciji, ki jih propagira »Popotnik«; okrajna učiteljska društva naj posvetijo v tekoči sezoni temu vprašanju več pozornosti; poročevalci o društvenih zborovanjih pa prosim, da točno poročajo o predavanjih »Učit. Tov.«, in sicer prav na kratko: ime predavatelja, društvo, dan predavanja, kraj in število navzočih (na posebnem listu, hkrati z dopisom o zborovanju) — zgolj v statistične svrhe. — k.

Vestnik meščanskih šol.

RAZSTAVA NA DEŠKI MEŠČANSKI ŠOLI V MARIBORU.

Koncem šolskega leta so nas vabili časopisi in razni lično izdelani letaki na razstavo risb, ženskih in deških ročnih del, ki so jih priredile razne šole. Pred vsem so s tem pokazale na kako visoki stopnji se nahajajo. Doprinesle so tudi dokaz, da se nahajajo na isti višini, ako ne celo višje, kakor nižje srednje šole in da se jih po krivici zapostavlja za njimi. Povsod se je videlo, kako spretno obvladajo učenci kakor tudi učenke svinčnik, barve, tuš, paste i. dr. Po večini so bila razstavljena povsod le risarska in ženska ročna dela.

Nekaj posebnega, nenavadnega pa je bila razstava mariborske deške meščanske šole, zato je dobro, da se jo oriše tudi onim, ki sami niso imeli prilike si jo ogledati.

Razstava je bila prirejena v obsežni risalnici omenjene šole. Pred vhodom v dvorano je bilo na levi in desni steni pritrjenih v več manjših skupinah po 15 do 20 slik — to so normalni učni načrti za posamezne razrede. Že iz načrta samega si razvidel, kako sistematično se goji risanje na zavodu. Na prvi pogled se ti zdi, da je snovi za posamezne razrede malo, ko si pa natančneje pregledal, si videl, da so kvalitativne zahteve velike.

Ko sem vstopil v dvorano, sem obstal in obstrmel; nisem vedel, kaj naj bi začel. Pričnem pri risbah. Na stenah in mizah so bile lepo harmonično razvrščene risbe po posameznih razredih in skupinah. Videli si, kar si hotel: preproste liste, peresa, razno orodje, posode, sadje, ptice, živali, lepa tihožitja, slike iz narave, narodne kakor tudi moderne ornamente in celo nekaj portretov. Vse risbe so bile skrbno izdelane, in kar je glavno, okusno razvrščene, posebno se je to opazalo pri tihožitjih. Vsaka, še tako mala skupina, je predstavljala lepo zaokroženo celoto, in ne kakor se mnogokrat opazja, da so predmeti postavljeni drug poleg drugega po vrsti, ali pa so razmetani brez vsakega okusa. Večinoma vse risbe so delane z akvarelnimi barvami, deloma tudi s svinčnikom in tušem. Vse priznanje zaslužijo peroris IV. razreda. Edino kar bi bilo omeniti v celoti je, da so nekatere risbe premalo čiste. So nekateri učenci, ki radi delajo sence s sivo ali celo črno barvo, radi tega ne izgleda slika tako živo, kakor bi sicer. — Po risbah učencev se spozna učitelja in reči se mora, da delajo te vso čast g. ravnatelju Humku delajo tudi strok. učit. g. Poljancu in g. Lampetu.

Še boljše, kakor prve, je moral vsakdo občudovati geometrične risbe. Vrstile so se preproste ploskve, telesa vseh ob-

lik, celo načrti zemljišč in poslopij, vrhunc so pa dosegle nekatere konstrukcije iz opisne geometrije.

Ciril Hočevar.

(Dalje prihodnjik.)

—c Iz kroga meščanskošolskega učiteljstva. Začetkom in koncem šolskega leta prihajajo učenci osnovnih šol k izpitom v višje razrede meščanskih šol večinoma pomanjkljivo pripravljeni. Opozarjajo se oni, ki pripravljajo učence za označene izpite, naj se prej informirajo na dotičnih šolah za njih načrte in njih zahteve, ker se izpraševalci ne morejo ozirati na predelano snov različnih šol, iz katerih prihajajo učenci.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Kmetijsko - nadaljevalni tečaj v Orlavasi. V Orlavasi v Savinjski dolini se je vršil v zadnjem šolskem letu že drugi kmetijsko-nadaljevalni tečaj. Vodil ga je nadučitelj Rado Mejo v šek. Tečaj se je pričel 15. decembra 1922 in je končal 8. aprila t. l. Šolsko leto je obsegalo 14 tednov oziroma 87 učnih ur. V I. in II. tečaju je bilo 18 učencev. Od teh jih je bilo 14 v starosti čez 16 let; ostali 4 pa v starosti od 14. do 16. leta. Tečajniki so pouk redno obiskovali, tako da ni bilo niti ene zamude. Učenci so z velikim zanimanjem sledili pouku v vseh predmetih. Učni in vzgojni smoter se je dosegel popolnoma. Praktični pouk je obsegal obisk raznih dobro in slabo urejenih hlevov, spoznavanje govejih pasem v okolici, obrezovanje in snaženje sadnega drevja pri treh posestnikih, saditev mladega in presajanje starejšega drevja, cepljenje na šolskem vrtu in pri posameznih kmetovalcih, merjenje okroglega, tesanega in žaganega lesa, ogled moderno urejene žage na vodno silo.

—t Gospodinjstvo - nadaljevalni tečaj v Št. Gotardu je trajal v zadnjem šolskem letu od 2. novembra 1922 do 6. marca t. l. skupaj 20 četrtkov. Vodila ga je učiteljica Marija Kovač, sedaj že drugo leto. Tečaja se je udeleževalo 10 deklet v starosti od 18. leta naprej. Vsak četrtek je bil celodnevni pouk od 7. jutraj do 17. popoldne, in sicer od 7. do 10. popoldne in od 3. do 5. popoldne teoretični pouk v kuhinji in pri šivanju. Dekleta so prav vestno hodile v tečaj in se udeleževale pouka z vsem zanimanjem. Krajni šolski svet je dal na razpolago šolske prostore, drva, posodo in perilo. Potrebna živila so prinašala dekleta sama. Jeseni se odprli nov tečaj in so dekleta že priglašena.

—t Kmetijski pouk na ljudski šoli. Predstoječi poročili naj služita za zgled, kako se da na ljudski šoli izvajati kmetijski pouk, če je količkar prave volje in strokovne sposobnosti na strani učiteljstva. Tak pouk bi se dal danes izvajati že na mnogih šolah, če bi se merodajni činitelji zavzeli za dobro stvar. Naši mladini je treba stanovskega in strokovnega pouka!

R. —t Sadna razstava v Novem mestu. Ker je letos veliko lepega sadja na Dolenjskem, ki bi se lahko prav lepo v denar spravilo, priredi podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva za Slove-nijo v Novem mestu v prostorih državne kmetijske šole na Grmu razstavo zim-skega sadja, ki se bode vršila v dneh 29. in 30. septembra ter 1. oktobra t. l. Raz-

ko je tudi utemeljena potreba reforme pevskega pouka na podlagi zgoraj navedenih zahtev.

Bližnja prihodnost bo torej pokazala, katero stališče bo zavzemala k rešitvi našega vprašanja učna zakonodaja. Ustavna zakonodaja je v tem oziru že začrtala svoje stališče v čl. 14. Glasi se: Znanost in umetnost sta svobodni in uživata zaščito in podporo države. V srednješolskem načrtu je ta smernica dobila že nekako konkretno obliko, nikakor pa ne — kakor smo videli — v ljudsko- in meščanskošolskem. Že iz državotvornih* interesov, kakor tudi radi zahteve po pospeševanju umetniške in moralne odgoje naše mladine, bi pač pričakovali tudi nekaj več modernizma. Vsa javnost mora konečno tudi biti zainteresirana na tem, da dvignemo kulturni in нравstveni nivo naroda. Kot predstavniki narodne muzikalne oziroma pevske umetnosti pa imajo tudi naše pevske organizacije dolžnost, zavzemati k našim vprašanjem svoje stališče.

* Smoter narodne šole je vendar po Radojevičevem načrtu med drugim tudi razvijanje nacionalne in državne zavesti.

stava ima namen: 1. da pokaže kupujočemu občinstvu kakšno zimsko sadje se dobi na Dolenjskem ter kje in v kaki množini je istega mogoče nakupiti; 2. da pokaže producentom, kake vrste zimskega sadja jim je gojiti, kako je sadje obirati, spravljati in pa opremljati. Razstava bo združena s predavanji o sadjarstvu in o uporabi sadja. Vabimo vse pridelovalce sadja na Dolenjskem, ki imajo lepo zimsko sadje (jabolka) na prodaj, naj pošljejo najpozneje do 27. t. m. na naslov državne kmetijske šole na Grmu najmanj po 12 plodov od vsake vrste z navedbo imena in množine, ki je na razpolago. Najboljše je, da v vsakem kraju en vnet sadjerejec sadje od pridelovalcev nabere in pripelje ali franko odpošlje. Sadje mora biti v papir in drobno otavo dobro zavito, da se ne obtolče. Vabimo dalje vse kupce, da si razstavo ogledajo in se prepričajo, kako sadje in kje je na Dolenjskem mogoče kupiti. Vabimo končno tudi vse napredne kmetovalce in sadjarje, naj si razstavo ogledajo, da vidijo, katera vrsta sadja gre najbolj v denar in katera sadne vrste je treba najbolj gojiti. — Za odbor podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva v Novem mestu, dne 11. septembra 1923. — Predsednik: B. Skalický, kmetijski svetnik.

Vestnik zabavil in učit. ženskih ročnih del ter gospodinjstva

—**Ž Ruše.** Tukaj je umrla 21. avgusta gospodična Gizela Lasbacherjeva, hčerka nadučitelja gosp. J. Lasbacherja. Rajna je tudi bila nekaj časa na tukajšnji šoli učiteljica ženskih ročnih del ter opravljala svojo službo najvestneje. Kot narodno zavedno dekle je delovala tudi pri raznih narodnih društvih in prireditvah. Morala je tudi gledati, ko so avstrijski orožniki leta 1914. odpeljali njenega draga očeta in ljubo sestro v graške zapore. Z obitelji Lasbacherjevo, zlasti z dičnim in med slovenskim učiteljstvom dobro znanim in uglednim tovarišem g. Jos. Lasbacherjem žaluje na stotine zvestih tovarišev in tovarišic. Blagi rajni traten spomin, tovarišu Lasbacherju pa iskreno sožalje!

Naše narodno prosvetno delo.

MLADINSKI ODER.*

Gledališni repertori zapadnih narodov se le malo ozirajo na predstave za mladino. Manjka dobrih iger, in pravilčno snov se po večini da tehnično le težko dobro uprizoriti. Tudi so igralci tako specializirani za podajanje karakterjev »večnega trikota«, — ki je koncem konca bistvena vsebina modernih dram, — da bi se težko znali uživati v snov mladinskih iger.

Pri nas gre boljše! Naši mladinski odri so začeli pridno delati. Igralci pa niso igralci po poklicu, ampak otroci sami. Žal imajo pa naše predstave tudi svojo Ahilovo peto. Le malo je med nami ljudi, ki bi trošili svoje energije zaradi stvari same in pa iz prepričanja, da je mladinski oder najboljša vzgojno sredstvo, da pomaga k samostojnosti. Po večini — in to vidimo najbolj pri Lahih — nosijo mladinske predstave značaj dobičkaželjnosti in še česa drugega. Mladinski oder goji pri nas najbolj intenzivno »Lega nazionale« s svojim »Ricreatorii«.

Šole in pouka mladinskih predstav zna ceniti le malokdo. Še več: pri nas — in tudi v naših vrstah — se dobe ljudje, ki so še tako zabubani v vzgojslovje samostanskih šol srednjega veka, da vidijo v »novotariji« mladinskih odrov kvaren upliv na šolo šolskih klopi. »Disciplina gre k vragu. — In končno: kdaj naj se uče poštovanje, če žive za čas priprav samo za igro, ki se vadi?«

Da se izmotamo iz starih predsodkov, bo res treba kaj več časa.

Edino Rusija, ki je uničila vso staro zgradbo, da zida novo, je šla povsem novo pot: Tam se ustanavljajo mladinska gledališča, ki so povsem lastnina otrok. Otroci si izberejo igro, otroci si razdele vloge in otroci se sami uče. Nič parfuma, nič po strokovnjaki priznane oderske in igralske tehnike! Igra se tako kot pojmi otrok sam. V teh gledališčih je knjižnica, in izdaja se list, ki ga ureju-

* Te vrstice prinaša »Učiteljski list« v Trstu, ker so zelo prikladne za naše razmere, jih ponatiskujemo. Uredn.

jejo in ki so mu sotrudniki in kritiki — otroci.

Marsikaj je že prišlo od vzhoda na zapad. Tudi to bo prišlo, ko se izčisti.

—**Poročevalce o prireditvah na šolskih odrih za naš list** opozarjamo na sklep pokrajinske skupščine, da naj v stanovske liste poročajo o prireditvah le na kratko, in sicer zgolj v svrhu statistike: Kraj, dan prireditve; **ves spored**; približno število obiskovalcev in iz katerega kroga, gmotni uspeh in v kak namen se porabi; katere točke so posebno ugajale občinstvu; opusti naj se vsaka samohvala tov. in tovarišic, ki so sodelovali, pač pa naj se spodaj pri poročilu navedejo oni tovariši in tovarišice, ki so se posebno odlikovali pri prireditvi, zgolj v osebno informacijo, kar pa ne pride v list; poskrbeti hočemo, da bodo oni otroci, ki so posebno dobro nastopili, pohvaljeni v mladinskih listih, enako tudi, da pridejo poročila o prireditvah tudi one liste, ki jih čita ljudstvo. — Prosimo, držite se teh sklepov, ker sicer bodo zopet zamude s poročili in hranimo z dragim papirjem in tiskom!

—**p »Sosedov god«.** Tako se imenuje nova šaljiva mladinska igra s petjem in godbo v treh dejanjih, ki je spisana na podlagi resničnega dogodka v gorenski vasi. Igra je jako živahna, zabavna in poučna. V njej nastopa 12 igralcev, in sicer 5 odraslih oseb in 7 otrok. Vsa tri dejanja se vrše v sobah oziroma prvo v veži. Igra je posebno pripravna za manjše podeželske šolske odre. Natisnjena še ni. Dobi se v prepisu z napevi vred proti primerni odškodnini pri Franu Rojec, Ljubljana, Streliška ul. 5.

Šolske ljudske knjižnice.

—**pk Šoštani.** S tukajšnjo osnovno šolo je združena ljudska knjižnica že blizu 20 let. Upravlja jo izključno učiteljstvo osnovne šole. Lepo število knjig je bilo poslanih med ljudstvo, ki vedno pridneje prihaja v to knjižnico. Danes šteje knjižnica nekaj nad 1000 knjig, kar je gotovo veliko, če pomislimo, da se vzdržuje samo s prispevki za izposojevanje, ki so določeni danes z 1 K od knjige.

Splošne vesti.

—**Težkoče pri uvrstitvi učiteljstva v položajne plače.** Ministrstvo prosvete je oddalo svoj elaborat za ureditev ministrstvu pravde. Tu dela posebna komisija na tem. Predsednik UJU tov. Milutin Stanković je 10. t. m. posetil tozadevno načelnika ministrstva pravde g. Vaso Petroviča, ki je prejel elaborat in ki je član komisije. G. Petrovič je izjavil, da je komisija še daleč od izvršitve vsega dela. V pogledu učiteljstva se še ni ničesar reševalo. Omenil je pa, da bi učitelji v pogledu položajnih plač prišli do druge grupe ter bi v tem slučaju ostala prva grupa za šolske nadzornike in referente, ki bi po svojih položajih dobili položajne plače prve grupe. Predsednik UJU je navedel vse razloge, po katerih bi stalni učitelji po duhu samega zakona in pravičnosti morali priti v vse grupe položajnih plač. G. Petrovič je izjavil, da sam nima ničesar proti temu in bo zadeva tudi tako rešena, ako bo minister prosvete stal na tem stališču, od česar zavisi najvišje rešitev tega vprašanja. V tem slučaju bi dobili šolski nadzorniki in referenti poseben dodatek.

—**Zadnja tabela o uvrstitvi na nove plače** je treba nekaj popolniti in izpremeniti. Z ozirom na to, da v uvrstitvi na položajne plače še ni definitivnosti, prinesemo celotno tabelo pozneje in ob tej priliki tudi tabelo III. kategorije za uvrstitev zabavil in učiteljic ženskih ročnih del.

—**Kalendar Učiteljskega Udruženja za leto 1924.** — za celo državo. Glavni odbor UJU namerava izdati v decembru skupen koledar, ki bo tiskan v cirilici in latinici, v srbohrvatskem in slovenskem jeziku ter bo prinašal poleg koledarske vsebine tudi: razne pedagoške članke; navodila za predavanje poedinih učnih predmetov in za vodstvo šolske administracije; biografije glavnih srbskih, hrvaških in slovenskih pedagogov — s slikami; razne pedagoške aforizme in beletristične opise iz učiteljskega in šolskega življenja; statistiko šolstva, učiteljstva in dece; opis prosvetnih in stanovskih ustanov in društev iz cele države; izveček iz šolskega zakona in najvažnejših razpisov, razne orientacije učiteljstvu, ki ima posla pri ministrstvu, izveček iz zakona o taksah, navodila za penzijske itd.; razne beležke in oglase; najglavnejša de-

la iz srbske, hrvaške in slovenske pedagoške literature, šolski in mladinski listi itd.; članke najboljših živčih naših pedagogov; pregled izhajajočih pedagoških in mladinskih listov in zaslužnih organizatorjev. Koledar ima namen pospešiti naše medsebojno spoznavanje in naše kulturno nacionalno edinstvo ter znači velik napredek v naši organizaciji. Opozarjamo vse tovariše in tovarišice že danes na to delo, da si ga bodo v čimvečjem številu nabavili. One tovariše pa, ki bi želeli kaj prispevati za koledar prosimo, da pošljejo najkasneje do 10. oktobra svoje dopise na naše uredništvo.

—**Bosansko učiteljstvo o kongresu UJU v Ljubljani.** Naše Pov. je prejelo sledeči dopis: Učesnici Kongresa UJU iz Bosne i Hercegovine vratili su se s najlepšim utiscima i bezgranično oduševljeni iskrenom gostoljubivošću i dočekom svoje braće Slovenaca. Svaki pojedin član sjećao se dugo i prijatno ne samo ljepota Vaše pokrajine nego i velike brižljivosti vaše da posjetiocima kongresa učinite boravak u bijeloj Ljubljani što prijatnijim. Za to Vas molimo da u ime bos. herc. učiteljstva primite našu toplu zahvalnost i da je uz srdačan bratski pozdrav saopštite i ostalim drugovima iz Slovenije, koji svojim trudom i zauzimanjem tome lijepom dočeku sve doprinijese. — U Sarajevu, 10. sept. 1923. — Pov. UJU za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu. Povjerenik: R. Šušljic; tajnik: R. Radosavljevićeva.

—**One tovariše, ki jim je bila doposlana dr. Zgečeva knjiga »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda«** v svrhu referata pri okrajnih učiteljskih društvih prosimo, da referirajo pri prvih zborovanjih o knjigi, ker pričemo knjigo v najkrajšem času razpošiljati na društva. Cena knjigi je 12 Din, pri skupnem naročilu potom okrajnih učiteljskih društev je cena za učiteljstvo znižana in stane komad 8 Din.

—**Usposobljenostne preizkušnje** za obče osnovne in za meščanske šole se prične na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 5. novembra 1923 ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za pripust k usposobljenostni preizkušnji se naj predlože po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do dne 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitom se ne bodo pošiljala. — Izpraševalna komisija za osnovne in meščanske šole v Ljubljani.

—**Zahvala.** Podpisani izrekam tem potom tudi v imenu svoje soproge srčno zahvalo za veličastno prireditev ob priliki proslave 25letnice mojega učiteljevanja na Koroški Beli. Predvsem se zahvaljujem domačemu učiteljskemu zboru za poklonitev krasne pomembne slike, domačemu sokolskemu društvu za dragoceni dar, domačemu tamburaškemu zboru, godbi in pevskemu zboru sokolskega društva na Jesenicah za podoknico kakor tudi gasilnemu društvu s Koroške Bele. Zahvaljujem se tudi vsem govornikom zlasti tovarišu Hudetu kot zastopniku radovoljškega učiteljskega društva, gg. strokovnemu učitelju Fr. Zupančiču, voditelju in voditeljici osnovne deške in dekliške šole na Jesenicah, krajnemu šolskemu svetu, občinskemu odboru, zastopnikom Ciril-Metodove podružnice, delavske strokovne šole, komandirjema obeh orožniških postaj na Jesenicah in Javorniku. Prav iskrena zahvala za mnogo-brojne pismene in brzojavne častitke, in sicer okrajnemu šolskemu svetu v Radovljici, gg. dr. Gregorju Žerjavu m. n. r., Jankotu Žirovniku v Borovnici, Lavriču na Blokah, domači duhovščini, poštnemu uradu, mnogim šolskim vodstvom, stanovskim tovarišem in tovarišicam, prijateljem in znancem itd. ter sploh vsem udeležencem. — Koroška Bela, dne 10. septembra 1923. — Janko Báraga, nadučitelj.

—**Breznica p. Žirovnica.** Šolsko vodstvo proda za ceno po dogovoru: »Učiteljski Tovariš« od 1884. do incl. 1898. »Laibacher Schulzeitung« od 1881. do incl. 1886. »Popotnik« 1891. in 1892. Lapajne: Prvi pouk na najnižji stopnji. Ravnika: Didaktika. Schreiner: Fizika I. in II. del. Jos. Stare: Občna zgodovina. Čerin: Glasbena Matica, zbori. Marolt: Nagrobnice. Foerster: Nauk o harmoniji in generalbasu. Körner: Der praktische Organist. Sammlung kurzer Orgel-Compositionen. Vse vezano, nekaj elegantno. —**Tovariši I. 1902,** ki so praznovali lansko leto svojo dvajsetletnico, imajo pri fotografu Rovšku v Ljubljani dvigniti še naročene slike. Prosim, ako se obrnejo čimprej naravnost na njegov naslov. Slika stane 27.50 Din. G.

—**Službo želi menjati** starejša tovarišica na štirirazrednici v lepem trgu blizu avto-postaje in mesta s tako, blizu železniške postaje, predvsem pa s stanovanjem 2 sob in kuhinje v šoli ali blizu nje. Šolske razmere prav ugodne.

—**Učne knjige za nemške osnovne šole.** Ali sestavlja kdo učne knjige za nemške osnovne šole v Sloveniji? Kateri? Prosim tozadevnih obvestiti! — Jos. Novak, okr. šolski nadzornik v Kočevju.

—**pl Tečaji za strojepisje in stenografijo.** Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se začnejo novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Legatovo učilišče je največja strokovna šola za stenotipijo Jugoslavije in je vsled dobrih učnih uspehov na zelo dobrem glasu. Pripadniki učiteljskega stanu uživajo 50% popusta šolnine. Upisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7.

—**Popravek.** Inserat v 37. številki »Učiteljskega Tovariša« z dne 13. sept. 1923. pod naslovom »Naš denarni zavod« ima več tiskovnih napak. Glasiti bi se moralo: Promet do 31. avg. t. l. znaša Din 324.293. Hranilne vloge se obrestujejo po 5%, proti polletni odpovedi pa po 7%. Na dopise brez vposlanih znamk za 4 Din se ne odgovarja. (Glej današnji inserat).

Pozor šolska vodstva!

Učiteljska tiskarna razprodaja odrezke risarskega papirja v treh velikostih po prav nizki ceni:

100 listov	17/24 cm	Din 11.—
100 listov	14/5/24 cm	9.—
100 listov	13/5/24 cm	8.—

Poština se zaračuna posebej!

Naša kulturna organizacija.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—**f Vsem ferijalnim tov. icam!** Vsi event. dopisi, tikajoči se F. S., prosim, naj se pošiljajo na spodnji naslov. Dopisi, tikajoči se specijelno 152 učit. P. F. S. za kočevski-okraj naj se pošiljajo na direktnen naslov podružnične tajnice: Ele Hočevarjeve, Vel. Lašče. Toliko prosim v blagohotno upoštevanje! — Slavko Mrovlje, učitelj, Črnomelj.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

—**kpl. Tomo Jedrlinič: Druga srpska ili hrvatska čitanka za slovenske šole.** Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Cena trdo vez. 22 Din. Knjiga je prikladna za višje razrede osnovnih šol, za meščanske šole in za nižjo srednjo šolo. Odobrena je od šolske oblasti.

—**kpl. Službeno pragmatiko za drž. nameščence** izda Tiskovna zadruga v Zbirki zakonov kot posebno knjižico. Brošura izide v kratkem.

—**kpl. Dr. Lavo Čermelj: Materija in energija v sodobni fiziki.** Zbirka »Pota in cilji«. Strani 195. Cena 60 Din, po pošti 1.50 Din več. Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

—**kpl. Družba sv. Mohorja na Prevaljah** je izdala v drugi, predelani izdaji »Lis'co Zvitorepko«, živalske pravljice za mladino, zbral ravnatelj Josip Brinar. Cena broš. za ude 14 Din, za neude 18.70 Din, vez. 7 Din več.

—**kpl. Aljaževa Slovenska Pesmarica.** I. in II. del. Tisk in založba Družbe sv. Mohorja na Prevaljah. III. izdaja. Stane vsak del za ude broširan 20 Din, za neude 26.70 Din, vezan 7 Din več.

—**kpl. Križana usmiljenost** ali življenje sv. Elizabete. Spisal dr. Alban Stolz. Z dovoljenjem pisateljevim poslovenil p. Hrizogon Majar. III. izdaja. Izdala in založila Družba sv. Mohorja na Prevaljah. Cena broš. za ude 18 Din, za neude 24 Din, vez. 7 Din več.

—**kpl. Plesničar - Grum: Zemljepis Jugoslavije:** Slovensko ozemlje. Glej oglas!

Ocene.

—**k Druga srbska ali hrvatska čitanka za slovenske šole,** ki jo je priredil tov. Tomo Jedrlinič, je drugi del »Srbske ali hrvatske čitanke za slovenske šole«, ki jih bo izdala Učiteljska tiskarna v treh delih. Knjiga je prav spretno sestavljena in so v njej zastopani tako cirilski kakor latinski sestavki. Ob koncu je pridejan srbsko-slovenski »Rečnik«. Berilca so prav dobro izbrana ter so zastopani z njimi v čitanki številni pisatelji, tako: Zmaj Jovan Jovanović, Petar Preradović, Davorin Trstenjak, Avgust Senoa itd.,